

Bio en de wet Verkooppunten

SLAMIX
EIJER
TEELT
€ 25,75

BioForum

SECTORORGANISATIE
BIOLANDBOUW
EN -VOEDING

Colofon

Eindredactie: Tom Wouters

Auteurs: Annick Cnudde, Marijke Van Ranst

Vormgeving: Tom Wouters

V.U. Alexander Claeys, Regine Beerplein E305, 2018 Antwerpen

Deze brochure is een uitgave van BioForum vzw. Ze kwam tot stand met de steun van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij. Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande, schriftelijke toestemming van BioForum vzw geheel of gedeeltelijk en op enigerlei wijze, in schriftelijke vorm, digitaal of in welke andere vorm dan ook worden verveelvoudigd, verspreid, overgenomen of opgeslagen op datadragers.

Woord vooraf

Je mag de term 'Biologisch' niet zomaar gebruiken. Deze term is voor heel wat productgroepen juridisch beschermd en gecontroleerd. Hetzelfde geldt voor afleidingen of verkleinwoorden zoals 'bio'.

Dat betekent ook dat deze biologische producten wettelijk aan een aantal regels moeten voldoen, net als de bedrijven die ze produceren of verhandelen. Deze regelgeving bestaat uit zowel een Europees als een Vlaams luik. Om de regels goed te begrijpen, moet je de verschillende juridische documenten samen doornemen.

Deze publicatie is een samenvatting van een aantal belangrijke elementen uit deze juridische documenten die voor jou van belang kunnen zijn. Zo heb je het als Vlaamse biologische ondernemer makkelijker om een overzicht te krijgen over het hele wettelijke kader.

Uiteraard betekent dit niet dat je deze publicatie kan gebruiken ter vervanging van de wetteksten.

Raadpleeg bij de minste twijfel de officiële wetgeving. Je vindt de oorspronkelijke wetteksten terug op <https://lv.vlaanderen.be/nl/bio/wetgeving-biologische-productie>. Doorklikken brengt je naar het juiste document.

BioForum biedt deze publicatie enkel in elektronische vorm aan. 'Bio en de wet' is immers een dynamische publicatie, die bij wetgevingswijzigingen telkens wordt aangepast. Door deze publicatie elektronisch ter beschikking te stellen, kan BioForum gemakkelijker inspelen op deze ontwikkelingen en snel de nodige aanpassingen doen.

Je vindt 'Bio en de Wet' gratis terug op onze website, www.bioforum.be.

Bio: herkenbaar en gecontroleerd

De biologische productie biedt een allesomvattend en geïntegreerd systeem om aan landbouw te doen en levensmiddelen te produceren.

Het is een duurzame methode die de beste praktijken op milieu- en klimaatvlak combineert met een hoge biodiversiteit. Bio wil op een verantwoorde manier gebruik maken van energie en natuurlijke hulpbronnen zoals water, bodem en lucht.

Daarnaast hanteert de biologische productie hoge normen voor dierenwelzijn en houdt ze rekening met de specifieke noden van elke diersoort. Gezondheid van plant, dier en mens staan voorop.

Biologische productie speelt zoveel mogelijk in op de natuurlijke kringloop. Een biologische boer probeert zoveel mogelijk de kringloop te sluiten door organische meststof te gebruiken, bij voorkeur van het eigen bedrijf. Een gevolg van deze kringloopgedachte is dat biologische landbouw een grondgebonden productie is.

Gewassen moeten liefst gevoed worden via het ecosysteem van de bodem en niet door toevoeging van oplosbare meststoffen aan de bodem. Externe productiemiddelen worden geminimaliseerd. Het is in bio niet toegelaten om minerale, gemakkelijk oplosbare stikstofmeststoffen te gebruiken.

De instandhouding van de gezondheid van planten is voornamelijk gebaseerd op preventieve maatregelen, door te kiezen voor gewassen die resistent zijn tegen plagen en ziekten, een passende vruchtwisseling, en mechanische en fysieke methoden. Het gebruik van chemisch-synthetische producten, zowel in de landbouwproductie als in de verwerking, wordt zeer sterk beperkt in bio.

Het gebruik van ggo's en ioniserende straling is verboden in de biologische productie.

Bio: wettelijk beschermde term

Het gebruik van de termen 'bio' en 'biologisch' is wettelijk beschermd voor een aantal producten. Dit betekent dat je aan een aantal wettelijke voorwaarden moet voldoen vooraleer je producten met deze verwijzingen op de markt mag brengen of in je bedrijfsnaam mag gebruiken. Deze bedrijven staan onder biologische controle van een erkend controleorgaan, die een certificaat aflevert. Dit certificaat is de garantie en dus ook de bescherming voor elk bedrijf, maar eveneens voor de consument. Bio wordt over de hele keten gecontroleerd.

De wettelijke bescherming van de term 'bio' geldt niet voor alle mogelijke producten. De Europese biowetgeving is van toepassing op de volgende producten van de landbouw, met inbegrip van de aquacultuur en de bijenteelt:

- levende en onverwerkte landbouwproducten, met inbegrip van zaden en ander plantaardig teeltmateriaal
- verwerkte landbouwproducten voor gebruik als levensmiddel
- diervoeders

Het toepassingsgebied van de verordening wordt uitgebreid met een aantal andere producten die nauw verband houden met landbouw en opgenomen zijn in bijlage I van de Europese bioverordening, zoals o.a. zout.

Producten van jacht en visserij op in het wild levende dieren worden niet als biologische producten beschouwd.

Etikettering en herkenbaarheid

De biologische wetgeving zorgt er ook voor dat de consument beschermd wordt. Als die een product koopt waarop een verwijzing gemaakt wordt naar 'bio' of 'biologisch' garandeert deze wetgeving dat dat ook echt zo is. Een verwijzing naar bio kan dan ook alleen als er een certificaat voor dat product is afgeleverd. Zo'n certificaat krijg je pas als een controleorgaan nagekeken heeft of alle schakels van het productieproces de biologische teelt- en verwerkingswijze hebben gevolgd.

Om de herkenbaarheid te verhogen, heeft Europa een EU-logo, dat verplicht is op alle voorverpakte biologische levensmiddelen die in de EU worden geproduceerd. Voor niet-voorverpakte producten en producten die in de EU worden ingevoerd, is het gebruik van dit logo vrijwillig.

Colofon	2
Woord vooraf	3
Bio: herkenbaar en gecontroleerd	4
Bio: wettelijk beschermde term	4
Etikettering en herkenbaarheid	5
1. Inleiding	7
2. Starten met bio	7
3. Wijzigingen aan je kennisgeving	7
4. Voorbereiding eerste controle – beschrijving van je bedrijf en activiteit	8
5. Controle	8
5.1 - Administratie	8
5.2 – Aandachtspunten	9
5.3 – Controleplan voor bedrijven met meerdere vestigingen	9
5.4 – Sancties bij inbreuken	9
6. Europees biologo	9

1. Inleiding

Bioproducten worden gecontroleerd doorheen de hele keten. Elke winkel - of je nu hoevewinkel, marktkramer, buurtwinkel of winkelketen bent - die bioproducten verkoopt aan de consument, is wettelijk verplicht om zich te laten controleren.

Winkels die enkel voorverpakte bioproducten rechtstreeks aan de consument verkopen zijn wel vrijgesteld van controle. Wanneer je ook andere handelingen op bioproducten uitvoert, bijvoorbeeld opslag buiten het winkelpunt, bereiding of herverpakking, dan is geen vrijstelling mogelijk. Ook onze publicatie Bio & de Wet voor verwerkers kan in dat geval van nut zijn.

Webwinkels dienen steeds onder controle te staan. Om van een vrijstelling te kunnen genieten, is het immers noodzakelijk dat de verkoop plaatsvindt in aanwezigheid van zowel de verkoper als de consument. Online verkoop voldoet hier niet aan. Ook gebeurt de opslag van de bioproducten op een plaats die niet verbonden is met de plaats van verkoop (het internet).

2. Starten met bio

Als je wil starten met bio moet je eerst een contract met een controleorgaan afsluiten en dan een kennisgeving doen aan de bevoegde overheid. Voor ondernemingen met maatschappelijke zetel in Vlaanderen is het Agentschap Landbouw en Zeevisserij de bevoegde autoriteit. De kennisgeving doe je via het e-loket van het Agentschap. Hoe je dit concreet moet doen, vind je hier:

<https://lv.vlaanderen.be/nl/bio/kennisgeving-en-controle/kennisgeving>

Een contract kan je opvragen bij het controleorgaan van je keuze. In Vlaanderen heb je de keuze tussen drie controleorganen:

- BE-BIO-01 Certisys
www.certisys.eu
- BE-BIO-02 TÜV NORD Integra
www.tuv-nord.com/be
- BE-BIO-03 FOODCHAIN ID Certification
www.foodchainid.com

Voor meer informatie over de controleorganen en hun tarieven verwijzen we graag door naar hun respectievelijke websites.

Heb je ook winkelveestigingen in het Waalse of Brussels Hoofdstedelijk Gewest, vergeet dan niet om die vestigingen daar te melden:

Brussel: <https://economie-werk.brussels/bio-productie-verkoop-controle>

Wallonië: <https://www.wallonie.be/fr/demarches/notifier-une-activite-en-production-biologique-au-spw-arne>

3. Wijzigingen aan je kennisgeving

Wanneer je bio-activiteit wijzigt, dan moet je in bepaalde gevallen een nieuwe kennisgeving indienen bij het Agentschap Landbouw en Visserij. Dat is bijvoorbeeld het geval wanneer je aan bereiding gaat doen, zoals biobrood afbakken of bioproducten herverpakken en etiketteren.

Ook wanneer je naar een ander controleorgaan overstapt of in geval van verandering van ondernemingsnummer moet je een nieuwe kennisgeving indienen.

Wanneer je nieuwe vestigingen hebt, moet je geen nieuwe kennisgeving indienen, maar moet je wel je controleorgaan op de hoogte brengen.

4. Voorbereiding eerste controle – beschrijving van je bedrijf en activiteit

Zodra de aanmelding in orde is, zal er een afspraak gemaakt worden voor een eerste controlebezoek. Het is verstandig om dit goed voor te bereiden: je moet een beschrijving van je bedrijf en je activiteit voorleggen met alle concrete maatregelen die garanderen dat je aan de biowetgeving voldoet.

BioForum stelt een voorbeeldformulier ter beschikking op www.bioforum.be/verkooppunt

Uiteraard kan je ook zelf een beschrijving opmaken. Neem daarin volgende onderdelen op:

- een volledige beschrijving van je bedrijfsruimten en de activiteit die je uitoefent. Lijst alle winkelpunten en opslagplaatsen op.
- risicoanalyse
- procedure voor scheiding tussen gangbare en biologische producten
- procedure aanduidingen
- procedure ingangscontrole
- procedure voor melding in geval van twijfel over de biologische kwaliteit van producten
- klachtenregistratie

Al deze maatregelen en beschrijvingen moet je opnemen in een verklaring die je ondertekent. Er wordt ook gevraagd om een ondertekende verklaring te bezorgen om:

- in het geval van een gestaafd vermoeden van niet-naleving, een vermoeden van niet-naleving dat niet kan worden weggenomen, of van een vastgestelde niet-naleving die de integriteit van de betrokken producten aantast, de kopers van de producten onverwijld schriftelijk in kennis te stellen en relevante informatie uit te wisselen met je controleorgaan,
- te aanvaarden dat bij een wijziging van controleorgaan het controledossier wordt overgedragen of, in geval van terugtrekking uit de biologische productie, dat het controledossier minstens vijf jaar wordt bewaard door het laatste controleorgaan,
- in geval van terugtrekking uit de biologische productie, de bevoegde overheid daarvan onmiddellijk in kennis te stellen
- indien onderaannemers worden gecontroleerd door verschillende controleorganen, te aanvaarden dat informatie wordt uitgewisseld tussen die organen.

Het doorlopen van dit proces en het opstellen van deze beschrijving wordt vaak als lastig beschouwd. Maar deze stap is belangrijk, omdat het je aanmoedigt om na te denken over je werkwijze. Op die manier bevestig je ook je inzet voor bio.

5. Controle

Na het eerste controlebezoek zal je controleorgaan één keer per jaar op controle komen. Die controles kunnen onaangekondigd gebeuren. Je moet het controleorgaan toegang verlenen tot alle delen van het bedrijf, inclusief de administratie.

5.1 - Administratie

Je houdt een voorraadboekhouding en een financiële boekhouding bij waaruit volgende zaken inzichtelijk gemaakt kunnen worden:

- Aankopen (aankoopfacturen)

- Ontvangsten (leverdocumenten)
- Verkopen (verkoopgegevens)
- Aard en hoeveelheid biologische producten die in de bedrijfsruimten zijn opgeslagen

Uit je boekhouding moet blijken dat de aangekochte en de verkochte hoeveelheden met elkaar in evenwicht zijn.

5.2 – Aandachtspunten

De controle bij verkooppunten richt zich in het bijzonder op volgende punten:

- Zijn de bio-aanduidingen correct?
- Is er geen vermenging/verwisseling mogelijk met omschakelings- of niet-bioproducten?
- Beschik je over de biocertificaten van je leveranciers?
- Is je ingangscontrole sluitend?
- Zijn de producten traceerbaar (blijft het originele etiket/kistkaart op het product)?
- Is er overeenstemming tussen de hoeveelheid aangekochte en verkochte producten?

5.3 – Controleplan voor bedrijven met meerdere vestigingen

Heb je meerdere winkelpunten, dan zal de controlefrequentie afhankelijk zijn van de concrete bio-activiteiten in die vestigingen. Meer info kan je hier vinden:

<https://lv.vlaanderen.be/sites/default/files/attachments/nota-retail.pdf>

5.4 – Sancties bij inbreuken

Als de controleur tijdens de controle een inbreuk vaststelt, dan zal de certificeerder een sanctie toepassen.

Per type inbreuk liggen de sancties wettelijk vast zoals in de bijlage van het [Besluit van de Vlaamse regering van 29 oktober 2021 over de biologische productie en de etikettering van biologische producten](#).

In bepaalde gevallen kan de certificeerder daar wel van afwijken. Sancties vanaf waarschuwing en hoger, kunnen gepaard gaan met een bijkomende bestuurlijke sanctie (boete) door de overheid.

Je kan binnen de 14 dagen na verzending van de certificatiebeslissing beroep aantekenen bij je controleorgaan wanneer je het niet eens bent met de opgelegde sanctie. Je kan vragen om mondeling gehoord te worden.

Daarna kan je – voor sancties vanaf waarschuwing of zwaarder – in beroep gaan bij het Agentschap Landbouw en Visserij. Dit kan binnen een vervaltermijn van dertig dagen na de dag waarop het controleorgaan zijn beslissing heeft verzonden. Je kan ook hier verzoeken om mondeling gehoord te worden.

6. Europees biologo

Door het gebruik van het Europese logo kan je een duidelijk signaal geven aan de consument dat het een biologisch product betreft.

Het gebruik van het EU-logo is verplicht op voorverpakte biologische levensmiddelen. Je kan het ook gebruiken als schapaanduiding of voor reclame van biologische producten.

Je kan het logo en de gebruiksvoorwaarden downloaden op https://agriculture.ec.europa.eu/farming/organic-farming/organic-logo_nl.

Het logo mag je niet gebruiken voor omschakelingsproducten of verwerkte producten die minder dan 95% biologische ingrediënten bevatten. Het logo mag evenmin gebruikt worden voor producten waarvan het hoofdingrediënt afkomstig is van de jacht of de visvangst.